

ЗНАЧЕННЯ ГЕМОСТАЗУ В ОРГАНІЗМІ ТВАРИН

М. Д. Камбур, А. А. Замазій, Д. М. Матвійчук
denmatv94@ukr.net

Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

Система гемостазу — складна система, яка відповідає за згортання крові у судинах і є важливою ланкою гомеостазу; з одного боку, підтримує рідкий агрегатний стан крові, забезпечує нормальне кровопостачання органів і тканин, а з іншого боку — зупиняє кровотечу й запобігає втраті крові з організму за рахунок підтримки структурної цілісності стінок кровоносних судин і швидкого тромбоутворення при їх пошкодженні. У результаті вищезазначених процесів утворюється білий тромбоцитарний тромб, який може забезпечити зупинку кровотечі у судинах мікроциркуляторного русла, але не здатний зупинити кровотечу з крупних судин з великою лінійною швидкістю руху крові чи з високим тиском — там він руйнується через недостатню механічну міцність. У регуляції системи гемостазу беруть участь макрофаги, моноцити, лімфоцити, ендотеліоцити, гранулоцити, фібробласти тощо. Цитокіни можуть змінювати хід гемостатичних реакцій в нормі і за патології, що є важливим для поповнення знань про патогенез захворювань, які супроводжуються порушеннями гемостазу. Під час тільності відбуваються значні зміни у системі згортання крові корів, зокрема у системі гемостазу. Як показали результати численних досліджень у гуманній медицині для первинної ланки гемостазу характерні певні особливості як при тільності з фізіологічним перебігом, так і за умов розвитку того чи іншого її ускладнення. Порушення у первинному ланцюзі гемостазу є причиною розвитку певної патології, передчасного переривання тільності, народження нежиттєздатних плодів, що залишилось поза увагою дослідників і стало метою наших досліджень.

З метою визначення динаміки показників тромбоцитарного гемостазу в дослід відбирали корів ($n=15$), які запліднились за два осіменіння. Корови, які не запліднились впродовж двох осіменінь без ознак порушення гомеостазу ($n=5$), сформували контрольну групу. У зразках крові визначали: ретракцію кров'яного згустку, адгезію тромбоцитів (за методом Ковальського), в'язкість крові, тромботест (метод Оврена) та з використанням приладу «Коагулометр К 3002 ОРТІС» визначали показники тромбоцитарного гемостазу.

Результати наших досліджень свідчать про вплив первинного гемостазу на властивості крові тільних корів. Встановлено зростання ретракції кров'яного згустку протягом усього періоду росту та розвитку плода. Зафіксовано підвищення адгезії тромбоцитів більше ніж 35 % на початку тільності корів до понад 50 % і більше наприкінці періоду. Визначена суттєва різниця у показниках в'язкості крові корів, яка наприкінці третього місяця тільності була на 10–15 % меншою порівняно з кінцем 9-го місяця росту та розвитку плода. Зазначено також різницю щодо вмісту фібриногену в крові, який наприкінці 9-го місяця тільності був більшим у понад 2 рази.

Таким чином, найбільш суттєві зміни в динаміці показників тромбоцитарного гемостазу крові у корів були виявлені за такими показниками, як активований частковий тромбопластиновий час, тромбіновий час, фібриноген, тромбоцити. Загалом протягом фізіологічної тільності, яка завершується фізіологічними пологами, з числа основних адаптаційних гемостазіологічних змін це підвищення вмісту фібриногену, тромбінового часу і уповільнення фібринолізу, підвищення агрегаційної активності тромбоцитів, простежується функціональний та біохімічний зв'язок судинно-тромбоцитарного гемостазу також з іншими фізіологічними системами. Дослідження цієї проблеми дозволяють виявляти порушення у формуванні фето-плацентарного комплексу та проводити ефективну корекцію з метою отримання життєздатного приплоду.